

Kveldúlfur

-II- Þriðjudaginn 5 janúar

1892

Háttvirtu lesendur!

Það er búið af eigin hvöt og ástæðum einstakera manna, að jeg bekkst á hendur að byrja á Kveldúlfu aftur í veturneins og í fyrra. Það sem einnig tveitir mig til þess, er meðal annars það, að jeg sje að brynj þörf er á, að sveita-blad gangi hjér um hræppinn, ef almennu veri hugsað um að rita í það, því það er svo fjölda margt, sem nauðsynlegr er að rita og ræða um, svo margt sem inerti hagi og ástand þessa tíðar og imbría þess. Þó jeg viti að Kveldúlfur hafi ekki mikil að segja eins og hann var í fyrra, þá er þó samþering mín sú, að hann geti gefið ýmsar góðar bendingar og valid hugi manna með ýmistlegr sem ábóta vant er, og um er veri að hugsa, auk þess sem hann geti skemmt ýmsum og þá er að minnu álitu ekki alveg einstakis veri að halda honum áfram. Það er nokk- und langi síðan jeg auglésti (7. nóv. síðastl.) að mig langaði til að bladið komi út í veturneins og í fyrra, en allt til þessa tíma hefur mér ekki verið sent, svo mikil af ritgjörðum að jeg hafi séð njer fort að láta h. h. koma út. Þú minna um njerand, og hafa einstakir menn sént mér þann velvilðarvott að hjálpa mér til þess. Jeg vona, að hver þá sem álitur að þannig lag- að blad sje að nokkru leiti nyt- samt, gjöri allt sitt til að halda mi lífi í Kveldúlfu gamla þess.

um þinn til vossins í þvi þann einustinni varð náðinn upp aftur. Þú er einmitt náði og nóguv þinni til að hugsa og rita um margt, sem við getum ekki ritað um á öðrum tíma ársins og þetta takiferi en þetta tíðar tígr ekki. Tegna þess, að jeg hef miklu meira áhríki ni í veturneins og í fyrra get eg ekki skrifað bladið og þessvegna þengid annan mann til þess, sem eg er þúllviss um að leyri það á gállega af hendi, og til þess, að geta greitt honum dálitid þvgr starfa þinn og borgar þvgr o. s. fr. hef eg orðid að selja veri á bladið n. h. l. eins og stóð á auglépingunni: 50 aura. Ef ritgjördir fast, allast eg til að bladið komi út annan kvörn þriðjur- dag og sje lótt á stóð. Þ bladið ver- ur allt leidd, sem að einhverju leiti álegh nyttsamt, þvgrandi og skemmtandi og sem minnst persónulegr. Bladið verður að ganga, svo flótt, sem umm er, og þeim, sem lesa það, er leyfilegr að afsita það, sem þeir vilja, ef þeim þvgr þörf á því. h. d. til að svara ein- hverju því sem í bladinu verður. Þ þvgru þvgrasti til yðar góðu hjálpar óska jeg yður glesilegr njerand.

Með virðingun

Jón Pálsson.

Þú séint sé, alla eg að láta h. h. koma út

Kveldulstur

Kveldulstur

Það er ekki gott að Kveldulstur
liti undir lok, og það er skáti, hve
lengi hann hefur nú legið niðri. Það
er þó ekki vanþöf, á því að það gangi
milli manna þíu innan þjórads, svo að
í því megi ræða áriðandi mál,
sem amari verða óredd og svo að
menn yfir höfuð geti þar talast við
og kynnt, hver öðrum betur en áður.
Meðan menn kynnast ekki hver öðrum
hafa þeir vanalega stakka hugmynd
hver um annan, þora ekki að kveista
hver öðrum og kera sig oft ekki um
þó þeir komi í bága hver við annan.
En með vísingunni kemur vana-
lega reivil tilkú og tilhaldrunarinn.
En undir þeim má segja að komin sé
þessi farsald himna einstöku og fram-
farir allri fjelagslífsins í smáum og
stórum. Nú er það áskilad, að í
vöndu og nokkru stjálþyggðu
þjóradi geta menn ekki haldið svo
iduglega nje almenna málfrundi sem
til þess þyrfti, það er meiri þyrft
og kostnaður en svo; en að senda nota-
ur orð í blád, veldist ekki sjerlegum
upplifunum bundið. Enda er betra að
ræða mál í bláði en á fundi, því
flestar þurfa umhugunartíma til að
þvara því sem svarar þarf, svo vel,
að þeir sjálfir geti eptir á verid ánegr.
Í með svar sitt ^{til} skuld er, að blád-
id gjerir ekki og á ekki að gera málfrun-
da personulega vísingunni óþarfa, en
það getur að nokkru leyti þatt
upp þrestim sem á þessu er og
hlytur eptir kringumstæðum lengi
að verda; og að notkun leyti getur
það líka gert þá málfrundi sem

sem haldur verda þyrftingarmenn en
ella ómendi. Þessu mun nú enginn
neita. En hvað kemur þá til þess að
Kveldulstur, sem í fyrra var kom-
inn á svo góðan netþjól, þessu er
ekki verid vakinn af sumardvala
sinnum? Það er nú sjálfstær þyrft
og þrest þessu gamla almenna
orsök til undandráttar þess, sem
verdur hjá mönnum á morgun þarf-
legu, sem þó ef til vill hafa hug-
að sér og ebla sér n.þ. að amir
þessu hugam áv aflast, nú við
þetta, nú við hitt, svo að nýjar hug-
arir og ný þyrftaki eiga svo hátt með
að þá komstunda til að komast að.
Svo munu og margir hafa vonast
eptir, að bláði komi sjálfkrafa frá
þessu manni og í fyrra. Og hann
mun líka hafa haft þessu vilja til
þess. En hann hefur amiritti eins og
hver amari; og það er engin neigðni
að eblast til meira af honum en að
amari um ritun og iðsendingu
bláðinn; áður attu að leggja til
umtalsefni. Það munu nú vera
margir með því marku þrendir að
þeim hugkennist ekki umtalsefni að
þessu bragði, þó þeir kynni að hafa
eittkvad að segja um það efni, sem
amari voru þessu að velja mál á.
Og þessu fleiri munu vera, sem heyr-
sta sér ekki til, að selja hugkun þessu
fram í þeim þyrfti, sem þessu vilja
vera þessu þyrft. Það eru nú samt
ekki nema þessu óvönu, og þessu
attu að meiga þessu því að allir
þessu amir þessu vita, að þessu
er þessu í þessu sinni. Það
sem nú er um að gjeru er að
þessu á umtalsefni áv þessu að

Kveldúlfur

afkast til neins mikils af sjálfum
þeir eða öðrum. Þegar þyggjum
in er kominn; þá fer varla svo,
að eigi verði mannþjálf til að
halda áfram, og er þá vonandi
að á Kveldúlfu samist það, að
„mjöt er mikils vísir“ þó þann
þyggja á einhverjum, sem lítið þykt-
ir í vörð.

Br. J

Eitt fet áfram!

Það er oft kvartað um það
að menntunarlýsi, bæði andleg og
veruleg, sé hið mesta fjóðarmunur
og þessi kvörtun er alveg á réttum
rökum byggð. En hverjum er þetta
spetta fjóðarmunur? Allajafna fátækur
þremur en vöntun háþiggleika. Sú
viðbára er einnig rétt. Það er alsi
kvartað um fjeleysi og menn eru
líka mjög fjelausir almennir. En
ef sattu á að segja þá er fjeleysi
oft sprotti af þyrirbyggileysi.
Margir eru fullgöðir vinnumenn þegar
þeir taka sig til og oft gefur vinnan
samileyar ánd, en oft er ándin
eift hugunarlauði, sem altra þyrir.
Menn eiga börn og hafa oft þyrir
þungum heimilum að sjá en vanaf-
þyrir nóg af kröktunum verður
komid fram til fatar og matar og
tróid einhverveigum í þau kristin-
dönnunum himn lögbodna að nafn-
inu til, svo þau verði fermd á rétt-
um tíma. Þá er almenn álitid að
nóg sjé búið að gjöra þeim til mennt-

unar þyrir alla þeirra framtid.
Hveris rífnar, reikningabókun er gefin
yngru kröktunum, hið einu sem himn
fermdir unglungur þyrir að menntun þeir
mun uplasknar vera skriftin. Hitt, tróid
indönnunum og reikningunum, ríðgar
þjá flestum. Þetta líta er von.
Undir eins og búið er að þanna barn-
id ályktur það sjálf sig vera komid
fullkomid í mannþjélagid. - Það sjó
ekku meiri menntun um hverfis þyrir
utan þjá einstökum manni, sem þá
oft þann að vera skodadur sem
sem einhver amars-lags kynþing-
ingur. En það er aðgatalandi að
einmitt flest börn þyrir að þanna
að þá dælitla menntun þegar þann
eru þára. Þjóldi þanna er ekki
þyrir svo þroskadur að þann geti
þetta framförunum í verulegri mennt-
un yngru, þó mörg geti það þyrir
þeg er viss um að börn almennir
þetta mikid gagn af því að geta
átt kost á dælitilli menntun ánd
eytor að þann eru þennid. Þá eru
lausid við himn þyrir barnaldurid,
þíðan þroskastur hatti að yfirþyrir
þólk til þára aldurs. En það sem
þá vantar er þje, þremur en þennir
eða viljaleysi. Til að náða þótt í þessu
þeris nýjer dottid í þyrir eitt náð, sem
þiga matte með eitt fet áfram, og þá
er að þver sem þann eignast þyrir að
míðla því nokkrunum þerannum sem
lagdar sjúu í þóþrunarþjóð þólkun,
þíðan aðnar göðar lausþóþranis, með
því skýlþyrir að imilagid standi óþríf-
ásamt vörðum viðþóþrum og því, er
smátt og smátt þyrir að leggjast um þann
til þennid vörð vörð þára að aldris.
Þá þyrir úr þóþrið þyrir þáðin til þannid

Skuldulfi

ef það er á lífi en amarslífsfingur
 þess. Ef þetta væri gjört þá væri mikið
 hægra að efla barninu meðtímar dælitíma
 amáðvort andlega eða verklega eptir
 þvi, sem við hefilyliska unglingsins
 etli. Þitturinn gæti þó um tíma
 fengið sér tilsoym i handidn, en
 skilkan leik að þauma, edur amáð
 þvilk. Jy tek til dæmis, ef barninu
 væru gænar 5 kr. þegar það er
 steypt og svo 2 kr i afmælisgjöf
 árlega, þá mundi sú upphæð
 nema i söfnunarsjóðnum að við
 lojum vöxtum um 40 kr. eptir 15 ár
 og að þvi stöðu meira sem tilfögin
 væru minni. Þetta væri þáum of-
 vand, en gæti eflaust orðið til mikils
 góðs ef þvi væri vel vand.

Þef þetta kemist á almennt, þá
 er við að þekin yfir stigin áfram
 meir og meir til fullkomunar
 alþýðu vönnar. En efnamennir
 og menn, sem álit er haft á, þegar
 það gjörast forustumenn i þessu
 og með góðum orðum og eptirðæmi
 að leida hina þegari til þess. -

G. Olafsson.

Þarmadurinn og Svölurinn.

Ham situr á haudkveildi hljóður við stöng
 Og hófir á þarfugla stari.
 Ham stýtur að erminu þarmþrungið hönd
 "Hvort hyggst þú, svölur! að fara?"
 "Tjör ekkum að svifa af seim þraut
 Þú sudurheims landanna þarselustang,
 En sveiminn þá þryggur ^{nam} þvára
 "Og þarmadur er ef þarlegri grund
 Til þóvulands má þú ei halda

Þú sudurinn stord er mitt swafara spund,
 En sadjinn stöluur oss kalda.
 Þá kemist þvi, svölur! of svalan þygn
 Þá swamanum þvíd þvi kvæðu frá meir.
 Jy ann þemi uny svelgr mig alda.

Þer svifa of djinn að sudurinn stord,
 Þer sátu i laugkúsum meidi
 En meyminni þvíd gættu ei ummustans orð
 Hin unga var ^{nar} undir leidi.
 Þer svifa þjá leitinu og sungu svo blýtt
 Hin sduktu lýðin svo vöðvants og þvítu.
 Sem þóðum ^þ áttvina eidi.
 G.

Það glædur mig að "Skv" á að ganga
 milli mamma i velur, og þar ið jý gþ kom
 ið þáeinum línum i fyrsta Skvans, skal eg
 ekki leita þjá leita að minnast á þáein áttu
 er mýr þinnst að hann etli að hafa til með
 þvídur við fyrsta sarkiferi. Það er þvíd og
 þvíd: hvata það verði beyt til að koma
 þvídastólunum i þetta hof? Líka þvíd að min
 að á iþmílegh, að vöginu þvíd þvíd. Hvern
 ið við munum gæta þvíd gþ þvíd o. fl. þá
 er þvíd þvíd, þetta áttvinnar vöþvinnar
 mál, sem stór nauðsyn er að rita og rita
 um þvíd máli þvíd að halda vel vakandi ekki
 einasta á þvíd þvíd heldur einnig i framþvíd
 inni. Þvíd þvíd er þvíd sem þvíd þvíd
 þvíd þvíd að verða radd i "Skv" svo sem um
 þvídastóðarrettindi á þvídastóðunum þvíd
 einn og margt amáð er að þvídastóðunum
 þvíd. Þvíd þvíd "Skv" að flytja steypt
 er um ástand þvídastóðunum þvídastóðunum
 um áttvinnar gþ þvídastóðunum i
 þvídastóðunum, um þvídastóðunum i þvídastóðunum
 þvídastóðunum. - Jy eptir ekki um að
 iþmílegh af lesendum "Skuldulfs" láti
 til sín þvíd um þvídastóðunum. s. 2.

Þvídastóðunum: Ján Pálsson.